

مطالعه اثر نوسانات نرخ ارز، نرخ تورم و تولید ناخالص داخلی بر سوددهی شرکتها

اکرم احسانی چیمه^۱، امیررضا کی قبادی^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، واحد پرند، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲* - استادیار، گروه حسابداری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
a.keyghobadi@iauctb.ac.ir

چکیده

تأثیر متغیرهای کلان اقتصادی بر نوسانات بازده سهام بازار بورس مورد توجه بسیاری از محققان قرار گرفته است. این رابطه به علت وجود ساختار اقتصادی متفاوت از کشوری به کشور دیگر نتایج متفاوتی را ایجاد می‌کند. در این پژوهش تأثیر متغیرهای کلان اقتصادی از جمله نرخ ارز، نرخ تورم و تولید ناخالص داخلی بر سوددهی شرکتها با استفاده از داده‌های صنایع مختلف (صنایع خودرو، محصولات غذایی، سیمان، دارویی، استخراج کانی‌های فلزی و غیره) مورد بررسی قرار گرفته است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۸۰ شرکت طی دوره ۱۳۹۳-۱۳۸۹ می‌باشد. برای ارزیابی فرضیات تحقیق از مدل اقتصاد سنجی GMM استفاده شده است. نتایج پژوهش مبین وجود رابطه بین نرخ ارز، نرخ تورم و تولید ناخالص داخلی بر سوددهی شرکتها می‌باشد. طبق نتایج حاصل شده، نوسانات نرخ ارز تأثیر مثبت و مستقیم، نرخ تورم تأثیر منفی و معکوس و تولید ناخالص داخلی تأثیر منفی (در حد صفر) و معکوس بر سوددهی شرکتها می‌گذارند. همچنین بیشترین اثرگذاری را به ترتیب نرخ تورم، نرخ ارز و تولید ناخالص داخلی بر سوددهی شرکتها دارند.

واژگان کلیدی: نرخ ارز، نرخ تورم، تولید ناخالص داخلی، سوددهی شرکتها

۱- مقدمه

مجموعه اقتصاد هر کشور از بخش‌های مختلفی تشکیل شده که چگونگی روابط بین این بخش‌ها، سمت و سوی اقتصاد آن کشور را مشخص می‌کند. با توجه به اهمیت نقش بازار بورس در اقتصاد هر کشور می‌توان سرمایه‌گذاران را از مهم‌ترین متغیرهای تعیین‌کننده سرنوشت اقتصاد آن کشور دانست. بنابراین برای فراهم کردن بستری مناسب برای جذب و حضور گسترده این طیف وسیع و جلب اعتماد آنها، نیاز به ابزارها و معیارهای خاصی می‌باشد. در واقع هدف سرمایه‌گذاران از سرمایه‌گذاری کسب سود مناسب است و عموماً تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران بر مبنای بازده سهام می‌باشد. بازده سهام نیز متأثر از متغیرهای کلان و جزئی اقتصادیست و در ادبیات اقتصاد مالی به اهمیت این موضوع بارها اشاره شده است. در بررسی‌های انجام شده توسط بسیط و حسن^۱ (۲۰۱۷)، عواملی همچون رشد فروش، متوسط قیمت سهام، نوع صنعت، عمر شرکت، هزینه تبلیغات، نقدینگی، نسبت بدهی بلند مدت به حقوق صاحبان سهام، اندازه شرکت، نسبت بدهی به دارائی و عوامل اقتصادی ای همچون تولید ناخالص داخلی به عنوان عوامل اثرگذار بر سودآوری شرکتها معرفی شده است.

تاکنون پژوهش‌های بسیاری در رابطه با تأثیر متغیرهای کلان اقتصادی بر سوددهی شرکتها انجام شده است که از جمله آن‌ها میتوان به یاسر محمود^۲ و همکاران (۲۰۱۴) - عثمان و یاکوب^۳ (۲۰۱۵) - تنانی و محب‌خواه (۱۳۹۳) اشاره کرد. استدلال این دست مطالعات این است که اطلاعات اقتصاد کلان از طریق تأثیری که بر سود مورد انتظار دارد، قیمت سهام را تحت تأثیر قرار می‌دهد. با پذیرفتن ارتباط نزدیک بازار سرمایه و ساختار اقتصاد کلان کشور، می‌توان انتظار داشت که سوددهی شرکتها تحت تأثیر اقتصاد کلان قرار گیرد.